

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΧΑΓΗ**

Γραφείο Οικονομικών και
Εμπορικών Υποθέσεων

Χάγη, Ιανουάριος 2021

Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Ελένη Καραγιάννη

Γραμματέας ΟΕΥ Α'

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Ο τομέας της κηπευτικής/φυτοκομίας
2. Η επιχειρηματικότητα στον τομέα των οπωροκηπευτικών
3. Εύρεση αγοραστών
4. Ολλανδία: σημαντικός εμπορικός κόμβος - ελκυστική αγορά για τα οπωροκηπευτικά προϊόντα
5. Οι προτιμήσεις των Ολλανδών καταναλωτών σε σχέση με τα οπωροκηπευτικά
6. Τα προαπαιτούμενα τα οποία πρέπει να πληρούν τα νωπά φρούτα και λαχανικά για να είναι επιτρεπόμενα στην ολλανδική αγορά
7. Πτυχές του ανταγωνισμού στην ολλανδική αγορά οπωροκηπευτικών
8. Δίκτυα διανομής για τη διάθεση νωπών φρούτων και λαχανικών
9. Τα επίπεδα τιμών για τα νωπά φρούτα και λαχανικά
10. Βιολογικά οπωροκηπευτικά
11. Εισαγωγές – εξαγωγές οπωροκηπευτικών
12. Διμερές εμπόριο στον τομέα των οπωροκηπευτικών
13. Πηγές
14. Παράρτημα

Η Ολλανδία είναι διεθνώς ο μεγαλύτερος εξαγωγέας φρούτων και λαχανικών μετά τις ΗΠΑ¹. Αποτελεί επίσης το κύριο σημείο εισόδου για νωπά φρούτα και λαχανικά στην Ευρώπη. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τις πολύ καλές υποδομές που διαθέτει, την καθιστά ιδιαίτερος ενδιαφέρουσα για την ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων στον εν λόγω τομέα, μολονότι η ίδια η ολλανδική αγορά είναι πολύ μικρότερη σε σχέση με την πραγματοποιούμενη στη χώρα διακίνηση οπωροκηπευτικών. Χαρακτηρίζεται δε από ανταγωνιστικές τιμές και από μεγάλη προσφορά «προϊόντων ευκολίας» (convenient products). Στον χώρο των πωλήσεων κυριαρχούν τα σούπερ μάρκετ, με αποτέλεσμα η Ολλανδία να καθίσταται μια δύσκολη χώρα από την άποψη των αυστηρών απαιτήσεων σε ό,τι αφορά τα ισχύοντα πρότυπα και την συμμόρφωση προς τις προδιαγραφές. Κύριοι εμπορικοί εταίροι της Ολλανδίας στον τομέα των οπωροκηπευτικών είναι η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και το Βέλγιο.

1. Ο τομέας της κηπευτικής/φυτοκομίας²

Ο τομέας της κηπευτικής/φυτοκομίας στην Ολλανδία είναι ιδιαίτερος ανεπτυγμένος και πρωτοπόρος, η δε χώρα κατέχει ηγετική θέση στην διεθνή αγορά σε ό,τι αφορά στα άνθη, τα φυτά, τους βολβούς και το πολλαπλασιαστικό υλικό αλλά και την τεχνολογία σε σχέση με τα θερμοκήπια.

Η Ολλανδία αποτελεί την καρδιά ενός διεθνούς δικτύου για την ανθοκομία, τους βολβούς και τα διακοσμητικά δέντρα καθώς και τα φρούτα και τα λαχανικά, γεγονός που οφείλεται στους ακόλουθους παράγοντες: διαθέτει πολύ σημαντικούς μεταφορικούς κόμβους, όπως το λιμάνι του Ρότερνταμ και το αεροδρόμιο Schiphol του Άμστερνταμ, βρίσκεται σε εγγύτητα προς τα 500 εκατομμύρια καταναλωτών της Ευρώπης και έχει επιτύχει να αναπτύξει υψηλής ποιότητας μεθόδους παραγωγής. Οι Ολλανδοί δημιούργησαν αποτελεσματικές αλυσίδες εφοδιασμού, με τις οποίες είναι δυνατόν λ.χ. να παραδοθούν άνθη στη Νέα Υόρκη, τα οποία έχουν κοπεί την ίδια μέρα στην χώρα. Επιπλέον, έχουν αναπτύξει φυτώρια σε χώρες όπως η Κένυα, η Αιθιοπία, η Κόστα Ρίκα, η Γαλλία και η Πορτογαλία.

Ο τομέας της κηπευτικής/φυτοκομίας αποτελείται στο σύνολό του από περίπου 24.600 επιχειρήσεις, ενώ προσφέρει εργασία σε περίπου 400.000 ανθρώπους. Χαρακτηρίζεται δε από έναν μεγάλο αριθμό μικρομεσαίων εταιρειών αλλά και μεγάλο αριθμό καινοτόμων εταιρειών. Ιδίως οι εταιρείες πολλαπλασιαστικού υλικού επενδύουν γύρω στο 15% του κύκλου εργασιών τους στην έρευνα και ανάπτυξη, ενώ στις εταιρείες πολλαπλασιαστικού υλικού για λαχανικά το ποσοστό αυτό φτάνει το 20% έως 30%. Πρόκειται επίσης για έναν εξαιρετικά οργανωμένο τομέα, το σύνολο των επιμέρους κλάδων του οποίου εκπροσωπούνται από την ένωση Greenport Holland.

¹ Στοιχεία του 2018, πηγή:Ggoedemorgengroente

² Έγγραφο Γραφείου ΟΕΥ της Πρεσβείας της Ελλάδος στη Χάγη με Α.Π. Φ.: 2785/360/3-11-2017

Η κηπευτική στην Ολλανδία συγκεντρώνεται σε έξι επιχειρηματικούς συνεργατικούς σχηματισμούς (clusters), που ονομάζονται Greenports και όπου οι επιχειρήσεις και τα ερευνητικά ινστιτούτα συνεργάζονται στενά για την παραγωγή, την έρευνα και ανάπτυξη, τα δίκτυα εφοδιασμού, την υποδομή και τις εξαγωγές. Ο τομέας συμβάλλει σημαντικά στην ευημερία της χώρας όχι μόνο μέσω του σημαντικού όγκου παραγωγής του αλλά και μέσω τεχνολογικών καινοτομιών. Η ολλανδική προσέγγιση στην καινοτομία και την έρευνα και ανάπτυξη είναι μοναδική: οι επιχειρήσεις, τα ερευνητικά ινστιτούτα και οι τοπικές κυβερνήσεις εργάζονται από κοινού σε έργα και προγράμματα καινοτομίας. Εντυπωσιακά παραδείγματα καινοτομιών αναφέρονται στα θερμοκήπια, όπου η Ολλανδία κατέχει παγκόσμια ηγετική θέση: πρόκειται λ.χ. για «ευφυή» θερμοκήπια που μπορούν να επιπλέουν στο νερό, κινούμενες πλατφόρμες, ρομπότ, καινοτόμο φωτισμό, ανακύκλωση νερού και αποβλήτων και θερμοκήπια που παράγουν περισσότερη ενέργεια από όση καταναλώνουν συμβάλλοντας έτσι στη μείωση του διοξειδίου του άνθρακα.

Η σημερινή γενιά θερμοκηπίων παράγει ήδη περίπου το 10% των αναγκών των ολλανδικών νοικοκυριών σε ενέργεια μέσω της συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού (CHP). Σε κανένα άλλο μέρος του κόσμου τα φυτά στα θερμοκήπια δεν καλλιεργούνται σε τόσο μεγάλη κλίμακα και με τόσο χαμηλή, σχετικά, επίπτωση στο περιβάλλον. Τα θερμοκήπια καλύπτουν έκταση άνω των 60 km², ενώ κεντρική θέση κατέχουν ιδέες και τεχνολογίες που μεγιστοποιούν την ενεργειακή απόδοσή τους και διευκολύνουν έτσι την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Η Ολλανδία κατέχει επίσης ηγετική θέση στην «πράσινη» γονιδιωματική, η οποία στοχεύει στην επίτευξη καλύτερων αποδόσεων, στη βιώσιμη και ασφαλή παραγωγή, στην αντοχή στις ασθένειες ή σε αλλαγές στη γεύση ή το σχεδιασμό. Σημαντικότερο ρόλο σχετικά διαδραματίζει το ερευνητικό Ινστιτούτο Plant Research International του Πανεπιστημίου του Wageningen. Η χώρα είναι πρωτοπόρος στην ανάπτυξη του πολλαπλασιαστικού υλικού, στην καλλιέργεια των ιστών και στην παραγωγή και το εμπόριο σπόρων και νεαρών φυτών. Το 60% των αιτήσεων στο Κοινοτικό Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών για παραχώρηση κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών λαχανικών, προέρχεται από ολλανδικές επιχειρήσεις.

2. Η επιχειρηματικότητα στον τομέα των οπωροκηπευτικών ³

Στην Ολλανδία οι εταιρείες είναι πολύ άμεσες στην επικοινωνία τους. Οι Ολλανδοί επιχειρηματίες εργάζονται γρήγορα και αποτελεσματικά και αναμένουν από τον εμπορικό τους εταίρο να κάνει το ίδιο. Η επιχειρηματική κουλτούρα έχει αποβάλει τους επίσημους τύπους, ειδικά στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών, διακρίνεται όμως από μεγάλο επαγγελματισμό. Ο Ολλανδός επιχειρηματίας -

³ <https://www.cbi.eu/market-information/fresh-fruit-vegetables/netherlands>

έμπορος κατά τη συνεργασία του αφιερώνει λιγότερο χρόνο σε γενικόλογες συζητήσεις και επικεντρώνεται στο καθαρά επιχειρηματικό θέμα. Η ακρίβεια και η γρήγορη ανταπόκριση από πλευράς του εμπορικού εταίρου του, έχουν για τον Ολλανδό επιχειρηματία μεγάλη σημασία.

Ο καλύτερος τρόπος για να πεισθεί ένας Ολλανδός επιχειρηματίας να προχωρήσει σε συνεργασία με έναν δυνητικό εμπορικό εταίρο, είναι να διαθέτει ο τελευταίος μια καλά οργανωμένη και πιστοποιημένη εταιρεία, να είναι συνεπής ως προς τη διατήρηση της συνέχειας (follow-up) και την επικοινωνία (λ.χ. να μην αφήνει ποτέ ένα email αναπάντητο για περισσότερο από μια ημέρα) και να συμμορφώνεται με τις συμφωνίες που έχουν συναφθεί. Η άριστη ποιότητα του προϊόντος και η αξιοπιστία είναι επίσης απαραίτητες προϋποθέσεις για τη συνεργασία. Ο ενδιαφερόμενος να δραστηριοποιηθεί στον εν λόγω τομέα στη χώρα, θα πρέπει επίσης να αναμένει σκληρούς όρους ανταγωνισμού. Θα πρέπει όμως και από πλευράς του να είναι προσεκτικός σε σχέση με την αξιοπιστία που διαθέτει ο δυνητικός Ολλανδός συνεργάτης του.

Για περισσότερες σχετικές πληροφορίες ως προς την απαιτούμενη στην Ολλανδία επιχειρηματική συμπεριφορά, μπορεί κανείς να επισκεφθεί τον ακόλουθο διαδικτυακό τόπο: <https://www.cbi.eu/market-information/fresh-fruit-vegetables/doing-business>. Εν συντομία παρατίθενται γενικές οδηγίες:

3. Εύρεση αγοραστών⁴

Η εύρεση δυνητικών αγοραστών στην Ολλανδία δεν παρουσιάζει δυσκολίες, καθώς μάλιστα οι περισσότεροι εξ αυτών μπορούν να ευρεθούν στο διαδίκτυο. Ωστόσο, δυσκολότερη μπορεί να αποδειχθεί η εύρεση του σωστού αγοραστή-συνεργάτη. Οι εταιρείες που παρουσιάζονται πιο πρόθυμες να αγοράσουν κάποιο προϊόν, δεν είναι πάντα οι πιο αξιόπιστες. Αυτοί οι «γρήγοροι έμποροι» μπορούν να προσφέρουν ένα ενδιαφέρον κέρδος στην αγορά άμεσης παράδοσης (spot market), αλλά δεν επενδύουν πάντοτε σε μια διαρθρωτική επιχειρηματική σχέση. Αυτό σημαίνει ότι έχουν λιγότερα κίνητρα για την από κοινού επίλυση ενός ζητήματος που μπορεί να ανακύψει, και δημιουργούν περισσότερους κινδύνους για την εταιρεία με την οποία έρχονται σε συνεργασία.

Πολλοί από τους μεγάλους αγοραστές έχουν σταθερές εμπορικές σχέσεις, κυρίως με μεσαίους και μεγάλους προμηθευτές που έχουν άμεση συνεργασία με τους καλλιεργητές. Σε περίπτωση κατά την οποία κάποια εταιρεία που επιδιώκει να συνεργασθεί με έναν μεγάλο αγοραστή, δεν κερδίσει το ενδιαφέρον του με κάποια προσφορά που θα του απευθύνει, είναι σημαντικό να προσπαθήσει να αναπτύξει κάποια άμεση γνωριμία μαζί του. Ο καλύτερος τρόπος για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο είναι μέσω της συμμετοχής της στις πλέον σημαντικές ευρωπαϊκές εκθέσεις του

⁴ <https://www.cbi.eu/market-information/fresh-fruit-vegetables/netherlands>

τομέα των οπωροκηπευτικών, τη Fruit Logistica στο Βερολίνο και τη Fruit Attraction στη Μαδρίτη.

- Στους ακόλουθους διαδικτυακούς τόπους μπορεί κανείς να έχει μια επισκόπηση των Ολλανδών αγοραστών φρούτων και λαχανικών στη λίστα εκθετών Fruit Logistica καθώς και στην ετήσια έκθεση του κλάδου GroentenFruitHuis (στα αγγλικά Fresh Produce Centre⁵):

<https://www.virtualmarket.fruitlogistica.com/en/list-of-exhibitors>

<https://groentenfruihuis.nl/files/1682/Jaarsverslag%202017%20digitale%20versie.pdf>

και στα αγγλικά:

<https://freshproducecentre.com/>

- Επίσης, τα μέλη του Fresh Produce Centre μπορεί να αναζητήσει κανείς στον διαδικτυακό τόπο:

[https://freshproducecentre.com/our-](https://freshproducecentre.com/our-members?utm_source=homepage&utm_medium=uitgelichte_items)

[members?utm_source=homepage&utm_medium=uitgelichte_items](https://freshproducecentre.com/our-members?utm_source=homepage&utm_medium=uitgelichte_items)

4. Ολλανδία : σημαντικός εμπορικός κόμβος - ελκυστική αγορά για τα οπωροκηπευτικά προϊόντα⁶

Η Ολλανδία αποτελεί τη μοναδική χώρα στη βόρεια Ευρώπη η οποία παρουσιάζει θετικό εμπορικό ισοζύγιο νωπών φρούτων και λαχανικών. Το 2017, η χώρα εισήγαγε νωπά οπωροκηπευτικά αξίας 7,6 δισεκατομμυρίων ευρώ και εξήγαγε νωπά οπωροκηπευτικά αξίας 11,8 δισεκατομμυρίων ευρώ. Πάνω από το 20% των εισαγωγών νωπών φρούτων και λαχανικών στην Ευρώπη πραγματοποιήθηκαν από την Ολλανδία (ή μέσω αυτής). Καθώς μάλιστα οι αναπτυσσόμενες χώρες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προμήθεια ιδίως νωπών φρούτων, η Ολλανδία καθίσταται ο πιο ελκυστικός εμπορικός κόμβος οπωροκηπευτικών στην Ευρώπη. Η δε θέση της ως εμπορικού κόμβου μπορεί να εξηγηθεί από τις υποδομές που διαθέτει και εν γένει από το υλικοτεχνικό πλεονέκτημα καθώς και από τη στενή συνεργασία μεταξύ παραγωγών και παρόχων υπηρεσιών στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών. Το Ρότερνταμ είναι το μεγαλύτερο λιμάνι της Ευρώπης και στην περιοχή του έχει την έδρα του μεγάλος αριθμός εμπόρων και χονδρεμπόρων.

⁵ Το Fresh Produce Center εκπροσωπεί τα συμφέροντα των επιχειρήσεων που ασχολούνται με την πώληση και εμπορία φρούτων και λαχανικών. Έχει περίπου 350 μέλη τα οποία αποτελούν εμπορικές εταιρείες και ενώσεις καλλιεργητών που συμμετέχουν στην πώληση και εμπορία οπωροκηπευτικών. Ειδικεύονται στην εγχώρια χονδρική πώληση, εισαγωγή, εξαγωγή, επεξεργασία, συσκευασία, αποθήκευση και μεταφόρτωση φρούτων και λαχανικών. Τα μέλη του Fresh Produce Centre αντιπροσωπεύουν άνω του 80% των συνολικών πωλήσεων φρούτων και λαχανικών στην Ολλανδία, αξίας περίπου 15 δισεκατομμυρίων ευρώ (συμπεριλαμβανομένων των ενώσεων καλλιεργητών).

⁶ <https://www.cbi.eu/market-information/fresh-fruit-vegetables/netherlands>

(α) Προμήθεια οπωροκηπευτικών προς τη βόρεια Ευρώπη

Οι κύριοι προορισμοί της ολλανδικής παραγωγής καθώς και των επανεξαγωγών οπωροκηπευτικών, είναι χώρες της βόρειας Ευρώπης, με τη Γερμανία να είναι μακράν η μεγαλύτερη αγορά. Για τις βορειοευρωπαϊκές χώρες, η Ολλανδία αποτελεί έναν από τους βασικούς προμηθευτές εισαγόμενων τροπικών φρούτων καθώς και νωπών λαχανικών (τόσο εξωτικών όσο και εγχώριας παραγωγής). Τα κοινά φρούτα, όπως οι μπανάνες, τείνουν να αποστέλλονται απευθείας στον τελικό προορισμό, αλλά για τις πιο εξωτικές ποικιλίες οι Ολλανδοί έμποροι προσφέρουν ένα σημαντικό δίκτυο διανομής στη βόρεια Ευρώπη.

Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει κανείς:

- Να επιλέγει Ολλανδούς επιχειρηματικούς συνεργάτες που μπορούν να του προσφέρουν ένα ισχυρό διεθνές δίκτυο ή να του προσφέρουν ένα χαρτοφυλάκιο πελατών σε ολόκληρη την Ευρώπη.
- Να αποφεύγει τη συνεργασία με εμπορικούς εταίρους που έχουν παρόμοιους τελικούς πελάτες. Παρά το μεγάλο μέγεθος της βιομηχανίας νωπών φρούτων και λαχανικών στην Ολλανδία, πολλές εταιρείες γνωρίζονται μεταξύ τους και συχνά ανταγωνίζονται για τους ίδιους τελικούς πελάτες.

(β) Μικρό το μερίδιο κατανάλωσης της ίδιας της ολλανδικής αγοράς στο σύνολο των διακινούμενων οπωροκηπευτικών

Αν και σχεδόν όλοι οι τύποι φρούτων και λαχανικών διατίθενται στην ολλανδική αγορά (μεγέθους 17 εκατομμυρίων κατοίκων), τα 10 φρούτα που καταναλώνονται περισσότερο (μήλα, μπανάνες, αχλάδια, μανταρίνια, πορτοκάλια, γκρέιπφρουτ, φράουλες, ακτινίδια, ανανάδες και πεπόνια) αντιπροσωπεύουν το 80% της συνολικής κατανάλωσης (στοιχεία 2014). Η μέση ημερήσια κατανάλωση περιορίζεται μόνο σε 127 γραμμάρια λαχανικών και 106 γραμμάρια φρέσκων φρούτων. Σύμφωνα με την Eurostat (2014), μόνο το 54% των Ολλανδών καταναλώνουν νωπά φρούτα σε καθημερινή βάση, σε σύγκριση με το 65,7% στην Ευρώπη. Το ποσοστό αυτό καθιστά τη συχνότητα κατανάλωσης οπωροκηπευτικών στην Ολλανδία από τις χαμηλότερες στην Ευρώπη. Επίσης, ενώ η συνολική κατανάλωση παρουσιάζεται αυξημένη ως προς την αξία, για μία σειρά ετών σημειώνει μείωση ως προς τον όγκο, εκτός από την κατανάλωση φρούτων και λαχανικών από παιδιά.

5. Οι προτιμήσεις των Ολλανδών καταναλωτών σε σχέση με τα οπωροκηπευτικά⁷

(α) Επιλογή των «προϊόντων ευκολίας»

Μαζί με το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ολλανδία βρίσκεται στην κορυφή των χωρών που προτιμούν τα «τρόφιμα ευκολίας». Ο Ολλανδός καταναλωτής επιλέγει όλο και περισσότερο τη γρήγορη και εύκολη δυνατότητα. Ενδεικτικά, εκτιμάται ότι το 22% των νωπών λαχανικών διατίθεται έχοντας υποστεί κάποια προεπεξεργασία.

Η «ευκολία» στα νωπά φρούτα και λαχανικά περιλαμβάνει:

- Έτοιμα προς κατανάλωση φρούτα (ωριμασμένα αβοκάντο και μάνγκο)
- Φρούτα χωρίς σπόρους (σταφύλια) ή φρούτα των οποίων η φλούδα απομακρύνεται εύκολα (εσπεριδοειδή)
- Φρεσκοκομμένα φρούτα (ανανάς, πεπόνι, μήλο) και λαχανικά (κρεμμύδι, καρότο) ή μείγματα
- Φρούτα σνακ: μικρές συσκευασίες / ποικιλίες (αγγούρι μίνι, βατόμουρα, ντοματίνια baby)
- Έτοιμες σαλάτες
- Έτοιμα γεύματα και σούπες (με φρέσκα υλικά)
- Προψημένα λαχανικά (πατάτες, καλαμπόκι, παντζάρια)
- Φρέσκους χυμούς (φρέσκος χυμός πορτοκαλιού στο κατάστημα)

Σε σχέση με τα ανωτέρω και προκειμένου να καταστήσει κανείς τα προϊόντα του επιλέξιμα στην ολλανδική αγορά οπωροκηπευτικών, θα βοηθούσαν τα ακόλουθα:

- Να προσφέρει κανείς επιλογές συσκευασίας στον πελάτη και να καινοτομεί σε ιδέες ως προς τα «προϊόντα ευκολίας». Οι ελκυστικές συσκευασίες εξ άλλου κάνουν ένα προϊόν να ξεχωρίζει μεταξύ των υπόλοιπων.
- Να μένει κανείς ενήμερος ως προς τις εξελίξεις στην ολλανδική αγορά παρακολουθώντας διεθνείς και ολλανδικές πηγές ειδήσεων όπως οι: <https://www.agf.nl/> (στα αγγλικά η αντίστοιχη ιστοσελίδα είναι: <https://www.freshplaza.com/>), <https://www.gfactueel.nl/> και https://www.distrifood.nl/?_ga=2.67793881.957521321.1609236666-1979148953.1605695063 (οι δύο τελευταίες πηγές μόνο στα ολλανδικά).
- Τα εν λόγω κανάλια πληροφόρησης μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν προκειμένου να προωθήσει κανείς την εταιρεία του και να ενημερώσει τους δυνητικούς αγοραστές για τα προϊόντα του.

⁷ <https://www.cbi.eu/market-information/fresh-fruit-vegetables/netherlands>

(β) Καλή σχέση ποιότητας και τιμής καθώς και υψηλά πρότυπα

Το επίπεδο ποιότητας των νωπών προϊόντων στην Ολλανδία είναι πολύ υψηλό, όπως επίσης υψηλές είναι και οι απαιτήσεις των καταναλωτών. Οι Ολλανδοί καταναλωτές επικεντρώνονται σε μεγάλο βαθμό στην σχέση ποιότητας / τιμής. Κατά συνέπεια, τα σούπερ μάρκετ συχνά δίδουν το βάρος στη μεγάλη διάρκεια ζωής του προϊόντος και στην ελκυστική εμφάνισή του παρά στην τέλεια γεύση.

Εάν τα προϊόντα μίας εταιρείας βρίσκονται υψηλά στην κλίμακα τιμών της αγοράς, τότε απαραίτητη προϋπόθεση της επιτυχίας τους είναι η γνωριμία και εξοικείωση των καταναλωτών με τα προϊόντα αυτά κατά τρόπο ώστε να εγγραφούν θετικά στην εμπειρία τους. Το μάρκετινγκ και η επωνυμία (branding) είναι σημαντικά εργαλεία για την προβολή και τη διαφοροποίηση ενός προϊόντος. Όταν μάλιστα απευθύνεται κανείς σε έμπειρους αγοραστές που εκτιμούν την εξαιρετική ποιότητα, τότε μπορεί να ξεχωρίσει με την ανώτερη ποιότητα και γεύση των προϊόντων του.

(γ) Οι Ολλανδοί καταναλωτές τάσσονται υπέρ των βιώσιμων προϊόντων

Οι Ολλανδοί καταναλωτές αναμένουν ότι θα ακολουθείται μία προσέγγιση βιωσιμότητας (sustainability) τόσο κατά την παραγωγή όσο και κατά την εφοδιαστική (logistics) των προϊόντων. Ταυτόχρονα όμως, καθώς συνήθως δεν είναι σε θέση να αναγνωρίσουν οι ίδιοι τα βιώσιμα προϊόντα, μεταθέτουν στον πωλητή λιανικής τη σχετική ευθύνη. Οι αγοραστές (χονδρέμποροι) των οπωροκηπευτικών ανταποκρίνονται σε αυτή την απαίτηση των καταναλωτών και των πωλητών λιανικής απαιτώντας με τη σειρά τους **διαφάνεια και πιστοποιήσεις** από την εταιρεία που θα τους προμηθεύσει τα οπωροκηπευτικά. Τα συστήματα κοινωνικής και περιβαλλοντικής πιστοποίησης περιλαμβάνουν δράσεις για τη μείωση και καταγραφή της χρήσης φυτοφαρμάκων, την εστίαση στην ασφάλεια και την ευημερία των εργαζομένων και τον περιορισμό της χρήσης του νερού. Ένδειξη της αυξανόμενης σημασίας της βιωσιμότητας στην Ολλανδία είναι η αύξηση του κύκλου εργασιών για τα προϊόντα με βιώσιμες ετικέτες από 258 εκατομμύρια ευρώ το 2015 σε 319 εκατομμύρια ευρώ το 2016.

(δ) Αύξηση του μεριδίου των βιολογικών οπωροκηπευτικών

Η ζήτηση για βιολογικά φρούτα και λαχανικά παρουσιάζει συνεχή αυξητική τάση⁸. Ωστόσο, η παραγωγή των προϊόντων αυτών θα πρέπει να συμμορφώνεται με αυστηρά ευρωπαϊκά πρότυπα. Τα βιολογικά προϊόντα αναγνωρίζονται από τις ετικέτες EU organic (https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/organic-farming/organic-logo_en), EKO (<https://www.eko-keurmerk.nl/>) ή, για τα βιοδυναμικά προϊόντα, Demeter <https://www.stichtingdemeter.nl/>.

Επισημαίνεται ότι κάθε εταιρεία που ενδιαφέρεται να παράγει, να επεξεργάζεται, να συσκευάζει, να εισάγει, να μεταπωλεί ή να αποθηκεύει βιολογικά προϊόντα, πρέπει να λάβει πιστοποίηση από την SKAL Biocontrole, τον ανεξάρτητο δηλαδή φορέα που

⁸ Το 2017 τα βιολογικά φρούτα και λαχανικά είχαν αποκτήσει μερίδιο αγοράς σχεδόν 5%

έχει την εποπτεία για την αξιοπιστία των βιολογικών προϊόντων στην Ολλανδία. Η ευρωπαϊκή νομοθεσία εφαρμόζεται στην Ολλανδία μέσω της Skal και βάσει του ακόλουθου σχήματος: η Ευρωπαϊκή Ένωση καθορίζει τους κανόνες, οι πιστοποιημένες βιολογικές εταιρείες τους ακολουθούν και η Skal πραγματοποιεί τους απαραίτητους ελέγχους.

- Περισσότερα για τη βιολογική καλλιέργεια και τις σχετικές απαιτήσεις στην Ολλανδία μπορεί να πληροφορηθεί κανείς από τους ιστοτόπους της Bionext (<https://bionext.nl/wat-doen-we/onderzoek/trendrapporten/> - μόνο στα ολλανδικά) και της υπηρεσίας επιθεώρησης Skal (<https://www.skal.nl/en>).
- Για την αναζήτηση εταιρειών που ειδικεύονται σε βιολογικά προϊόντα και έχουν πρόσβαση στην εξειδικευμένη αγορά βιολογικών, μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει βάσεις δεδομένων όπως το Organic-Bio (<https://www.organic-bio.com/>) ή να επισκεφθεί την έκθεση Biofach (<https://www.biofach.de/en>) στη γειτονική Γερμανία.

- Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις τάσεις που επικρατούν και δημιουργούν ευκαιρίες στην ευρωπαϊκή, εν γένει, αγορά νωπών φρούτων και λαχανικών, μπορούν να αναζητηθούν στην ακόλουθη πλατφόρμα πληροφοριών αγοράς του CBI (Centre for the Promotion of Imports from developing countries):

<https://www.cbi.eu/market-information/fresh-fruit-vegetables/trends>

6. Τα προαπαιτούμενα τα οποία πρέπει να πληρούν τα νωπά φρούτα και λαχανικά για είσοδο στην ολλανδική αγορά⁹

Η Ολλανδία συμμορφώνεται με τα ευρωπαϊκά νομικά πρότυπα και απαιτήσεις. Η εξαγωγή νωπών φρούτων και λαχανικών στην Ευρώπη απαιτεί υψηλά πρότυπα ασφάλειας και ποιότητας των τροφίμων. Εκτός από την ποιότητα, η τήρηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών προδιαγραφών έχει καταστεί προϋπόθεση για την επιχειρηματική δραστηριοποίηση και οι αγοραστές ζητούν συχνά πιστοποιήσεις ως σχετική εγγύηση. Στο πλαίσιο αυτό, μία εταιρεία μπορεί να διακριθεί εφαρμόζοντας πρόσθετα ή εξειδικευμένα πρότυπα αγοράς.

- Για μια ολοκληρωμένη επισκόπηση αυτών των προτύπων, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ανατρέξει στις απαιτήσεις του αγοραστή για νωπά φρούτα και λαχανικά στον διαδικτυακό τόπο της CBI <https://www.cbi.eu/market-information/fresh-fruit-vegetables/buyer-requirements> ή να συμβουλευθεί τις ειδικές απαιτήσεις για ένα προϊόν στο EU Trade Helpdesk <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/welcome-access2markets-trade-helpdesk-users>

⁹ <https://www.cbi.eu/market-information/fresh-fruit-vegetables/netherlands>

(α) Χρήση λιγότερων φυτοφαρμάκων από όσα επιτρέπονται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία

Τα υπολείμματα φυτοφαρμάκων είναι ένα από τα κρίσιμα ζητήματα για τους προμηθευτές οπωροκηπευτικών στην Ολλανδία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ορίσει τα ανώτατα όρια καταλοίπων (ΑΟΚ), ωστόσο στην Ολλανδία οι κανόνες για τη χρήση φυτοφαρμάκων έχουν γίνει αυστηρότεροι από την ισχύουσα ευρωπαϊκή νομοθεσία. Ως εκ τούτου, τα περισσότερα ολλανδικά σούπερ μάρκετ επί παραδείγματι απαιτούν από το προϊόν να συμμορφώνεται με ένα επίπεδο καταλοίπων μόνο έως το 50% του ισχύοντος ευρωπαϊκού ορίου, ο δε γερμανικός όμιλος Lidl που δραστηριοποιείται στην Ολλανδία, ορίζει το ποσοστό αυτό στο 33%. Τούτο σημαίνει ότι ο προμηθευτής οπωροκηπευτικών θα πρέπει να ελέγχει με ακρίβεια ολόκληρη τη διαδικασία παραγωγής των προϊόντων.

- Για να πληροφορηθεί ο ενδιαφερόμενος τα ΑΟΚ που ισχύουν για ένα συγκεκριμένο προϊόν ή και φυτοφάρμακο, μπορεί να χρησιμοποιήσει την ευρωπαϊκή βάση δεδομένων για ΑΟΚ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-db_en
- Ο ενδιαφερόμενος να διαθέσει οπωροκηπευτικά προϊόντα στην Ολλανδία θα πρέπει να μειώσει την ποσότητα χρησιμοποιούμενων φυτοφαρμάκων εφαρμόζοντας ολοκληρωμένη διαχείριση επιβλαβών οργανισμών (IPM) στην παραγωγή (βλ. και <http://www.fao.org/agriculture/crops/thematic-sitemap/theme/pests/ipm/en/>). Η IPM είναι μια στρατηγική καταπολέμησης επιβλαβών οργανισμών που περιλαμβάνει αναπτυσσόμενες πρακτικές και διαχείριση χρήσης χημικών.
- Θα πρέπει επίσης να ενημερώνεται από τους αγοραστές του ως προς το εάν έχουν επιπλέον απαιτήσεις σχετικά με τα ΑΟΚ και τη χρήση φυτοφαρμάκων.

(β) Τα συστήματα GLOBALG.A.P. και HACCP

Δεδομένου ότι η ασφάλεια των τροφίμων αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα, το σύστημα πιστοποίησης GLOBALG.A.P. (https://www.globalgap.org/uk_en) καθώς και ένα σύστημα διαχείρισης τροφίμων με βάση το HACCP (όπως για παράδειγμα το σύστημα BRC – βλ. <https://www.brcgs.com/> ή το IFS – βλ. <https://www.ifs-certification.com/index.php/en/>) είναι τα ελάχιστα απαραίτητα πρότυπα για την πώληση νωπών φρούτων και λαχανικών στην Ολλανδία.

Το γεγονός ότι οι Ολλανδοί εισαγωγείς αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους σε ολόκληρη την Ευρώπη, αυξάνει την πίεση να αποκτήσουν και άλλες συγκεκριμένες πιστοποιήσεις, ανάλογα με τον τελικό προορισμό και το κανάλι πωλήσεων. Μεγάλο μέρος του χρόνου των ολλανδικών εταιρειών, όπως επιβεβαιώνουν οι ίδιες, αναλώνεται στον έλεγχο πιστοποιήσεων, στη διαχείριση εγγράφων και στην προμήθεια του κατάλληλου προϊόντος για τη σωστή αγορά. Ως εκ τούτου, ως ξένος προμηθευτής μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει την εμπειρία του Ολλανδού συνεργάτη του για να κατανοήσει τις συγκεκριμένες ανάγκες και για άλλες αγορές.

(γ) Η Ολλανδία πρωτοπόρος στην αειφόρο ανάπτυξη

Το 2012, η εταιρεία IDH¹⁰ και 13 Ολλανδοί λιανοπωλητές και έμποροι ξεκίνησαν την «Πρωτοβουλία Αειφορίας για τα Οπωροκηπευτικά» (SIFAV)¹¹. Σήμερα, η SIFAV έχει γίνει μια πανευρωπαϊκή πρωτοβουλία με περισσότερους από 40 εταίρους, όλοι δεσμευμένοι στο στόχο να καταστήσουν την προμήθεια οπωροκηπευτικών από την Αφρική, την Ασία και τη Νότια Αμερική 100% βιώσιμη έως το έτος 2020. Στην Ολλανδία, η συμμόρφωση με τα κοινωνικά κριτήρια και τα κριτήρια βιωσιμότητας έχει καταστεί ήδη απαραίτητη. Τούτο σημαίνει ότι ένα προϊόν θα πρέπει να συμμορφώνεται τουλάχιστον με:

- ένα περιβαλλοντικό πρότυπο (για παράδειγμα Organic ή GLOBALG.A.P.)
- ένα κοινωνικό πρότυπο (για παράδειγμα BSCI, Sedex Smeta ή Fair for Life).

- Όλα τα πρότυπα πρέπει να αναγνωρίζονται από το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Κοινωνικής Συμμόρφωσης (GSCP)¹² και μπορούν να ερευθούν στον διαδικτυακό τόπο της SIFAV:
<https://www.cbi.eu/market-information/fresh-fruit-vegetables/netherlands>

Περαιτέρω, για διεθνείς εξαγωγές ο Ολλανδός πελάτης μίας εταιρείας οπωροκηπευτικών μπορεί μερικές φορές να προτιμά άλλα κοινωνικά πρότυπα, όπως το GRASP¹³, το οποίο αποτελεί μέρος του GLOBALG.A.P. Το GRASP είναι σχετικά εύκολο στην πρόσβαση, αλλά δεν αναγνωρίζεται από τη SIFAV ή το GSCP. Σε εθνικό δε επίπεδο, η περιβαλλοντική ετικέτα PlanetProof¹⁴ πρόκειται να γίνει το νέο πρότυπο για τη βιωσιμότητα. Η εν λόγω ετικέτα απευθύνεται κυρίως σε Ολλανδούς και πιθανώς Ευρωπαίους καλλιεργητές και έχει γίνει ήδη δεκτή από πολλούς πωλητές λιανικής.

7. Πτυχές του ανταγωνισμού στην ολλανδική αγορά οπωροκηπευτικών¹⁵

(α) Ανταγωνισμός από εγχώριους παραγωγούς θερμοκηπίων

Στην Ολλανδία υπάρχουν περίπου 10.000 εκτάρια θερμοκηπίων υψηλής τεχνολογίας. Το κόστος παραγωγής είναι υψηλό, αλλά προσφέρει στους καλλιεργητές το μεγάλο πλεονέκτημα ενός ελεγχόμενου περιβάλλοντος και υψηλής απόδοσης. Στην Ολλανδία υπάρχουν, έξι επιχειρηματικοί συνεργατικοί σχηματισμοί (clusters) στον τομέα της κηπευτικής - παραγωγής σε θερμοκήπια, οι οποίοι στη

¹⁰ Εταιρεία ανάμιξης, συσκευασίας και αποθήκευσης προϊόντων σκόνης γάλακτος, <https://www.idhsustainabletrade.com/>

¹¹ <https://www.idhsustainabletrade.com/initiative/sifav/>

¹² <https://www.theconsumergoodsforum.com/>

¹³ https://www.globalgap.org/uk_en/for-producers/globalg.a.p.-add-on/grasp/index.html

¹⁴ <https://www.planetproof-international.eu/527/home.html>

¹⁵ <https://www.cbi.eu/market-information/fresh-fruit-vegetables/netherlands>

χώρα ονομάζονται «greenports» (βλ. ανωτέρω). Τα έξι αυτά «greenports» καθορίζουν τους σημαντικότερους τομείς παραγωγής.

Ο εγχώριος ανταγωνισμός είναι μεγάλος κυρίως αναφορικά με λαχανικά όπως τα κρεμμύδια, οι ντομάτες, τα καρότα, τα αγγούρια και οι γλυκές πιπεριές. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το 2016 η παραγωγή λαχανικών ανήλθε σε 5 εκατομμύρια τόνους, ενώ, συγκριτικά, η παραγωγή φρούτων ανήλθε σε 0,8 εκατομμύρια τόνους. Πολλά από τα προϊόντα θερμοκηπίου είναι διαθέσιμα όλο το χρόνο, περιορίζοντας τις ευκαιρίες για εισαγωγές. Ως εκ τούτου ένας ξένος προμηθευτής διατηρεί καλύτερες πιθανότητες εισαγωγής κυρίως στον τομέα των φρούτων και δη αυτών που λόγω περιβαλλοντικών συνθηκών δεν παράγονται στην Ολλανδία. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι κατά τα τελευταία έτη έχουν αυξηθεί οι εισαγωγές από τρίτες χώρες (Νότια Αφρική, Λατινική Αμερική και Νοτιοανατολική Ασία), οι οποίες μάλιστα έχουν αναπτύξει υβρίδια φρούτων που διατηρούνται πάρα πολλούς μήνες. Ως εκ τούτου έχει εκλείψει πια σε έναν βαθμό το κενό διάστημα, λόγω εποχικότητας, για τις εισαγωγές φρούτων από τις χώρες αυτές, το οποίο στο παρελθόν μπορούσε να καλυφθεί από ελληνικές εισαγωγές.

(β) Η Ολλανδία διαθέτει πολλούς προμηθευτές

Λόγω του γεγονότος ότι η Ολλανδία αποτελεί εφοδιαστικό εμπορικό κόμβο για την ηπειρωτική Ευρώπη, υπάρχει ένα μεγάλο φάσμα χωρών που την προμηθεύουν με οπωροκηπευτικά προϊόντα. Η Νότια Αφρική, το Περού και η Χιλή είναι οι μεγαλύτεροι προμηθευτές της εκτός Ευρώπης, ακολουθούμενες από την Κόστα Ρίκα, η οποία εξάγει στην Ολλανδία κυρίως μπανάνες και ανανάδες. Οι εισαγωγείς πάντως ευνοούν την προμήθεια από κοντινές χώρες παραγωγής, όπως η Ισπανία, όταν υπάρχει από πλευράς αυτών η δυνατότητα προσφοράς.

- *Ο ενδιαφερόμενος εξαγωγέας οπωροκηπευτικών στην Ολλανδία είναι χρήσιμο να μελετήσει τους κύκλους εφοδιασμού, καθώς και τους εποχιακούς ανταγωνιστές του και έτσι να ελέγξει εάν το προϊόν του θα μπορούσε να καλύψει ένα κενό εφοδιασμού. Οι ιστότοποι των Ολλανδών εισαγωγέων είναι συχνά πολύ διαφανείς σχετικά με την προέλευση των προϊόντων τους και μερικές φορές παρουσιάζουν ακόμη και σχετικά ημερολόγια.*

(γ) Οι εμπορικές ροές αλλάζουν

Μία από τις κύριες ανησυχίες των εμπόρων και των πωλητών λιανικής στην Ολλανδία είναι η συνέχιση της διαθεσιμότητας προσιτών (και βιώσιμων) προϊόντων, καθώς η κλιματική αλλαγή και η αυξημένη ζήτηση στην Ασία, κυρίως στην Κίνα, μπορούν να έχουν μεγάλο αντίκτυπο στις τρέχουσες εμπορικές ροές. Ιδίως δε καθώς η Κίνα είναι γενικά λιγότερο αυστηρή όσον αφορά τη συμμόρφωση με τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια των προϊόντων που εισάγει. Με σχετικά υψηλές προσφερόμενες τιμές λοιπόν και συχνά λιγότερες απαιτήσεις, η Κίνα ανταγωνίζεται την Ολλανδία στις εισαγωγές νωπών προϊόντων.

Ως αποτέλεσμα, το παραδοσιακό ολλανδικό εμπόριο αποστελλόμενων εμπορευμάτων και υψηλών περιθωρίων σταδιακά εξαφανίζεται. Οι ολλανδικές

εταιρείες λειτουργούν πλέον όλο και περισσότερο σε συνεργασίες, συμμετέχοντας σε μεγαλύτερο βαθμό στην πρωτογενή παραγωγή.

8. Εμπορικά κανάλια για τη διάθεση νωπών φρούτων και λαχανικών¹⁶

(α) Τα σούπερ μάρκετ αποτελούν το κύριο κανάλι

Τα περισσότερα νωπά φρούτα και λαχανικά διατίθενται στην τελική φάση από σούπερ μάρκετ, τα οποία έχουν μερίδιο αγοράς 77% για τα νωπά φρούτα και 89% για τα νωπά λαχανικά. Ο αριθμός των λοιπών καταστημάτων, τα οποία ειδικεύονται στα νωπά φρούτα και λαχανικά, μειώνεται σταδιακά. Ως εκ τούτου είναι σχεδόν αδύνατο να εισέλθει κανείς στην ολλανδική αγορά χωρίς να λάβει υπόψη τις εν γένει αυστηρές απαιτήσεις των σούπερ μάρκετ και κυρίως την απαίτησή τους για μεγάλους όγκους σε προμηθευόμενα προϊόντα. Επίσης, ο ανταγωνισμός μεταξύ των σούπερ μάρκετ είναι υψηλός και ως προμηθευτής αντιμετωπίζει κανείς τη συνεχή απαίτησή τους να διατηρεί τις τιμές χαμηλές.

Τα κύρια σούπερ μάρκετ είναι τα εξής¹⁷:

<i>Επιχείρηση</i>	<i>Μερίδιο Αγοράς 2018</i>
Albert Heijn	35,3%
Jumbo	20,2%
Lidl	10,5%
Aldi	6,7%
Plus	6,4%
Coop	4,1%
Dirk	3,8%
Deen	2,2%
Hoogvliet	2,1%
Dekamarkt	1,8%

(β) Οι εταιρείες προμήθειας απαιτούν άμεση σχέση με τους καλλιεργητές

Οι χονδρέμποροι εισαγωγής και οι πάροχοι υπηρεσιών στην Ολλανδία ειδικεύονται στην προμήθεια νωπών προϊόντων σύμφωνα με τις απαιτήσεις συγκεκριμένων πελατών. Προϊόντα που δεν συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις, είτε απορρίπτονται είτε πωλούνται στην αγορά άμεσης παράδοσης (spot). Η αποτελεσματική προμήθεια προϋποθέτει διαφάνεια και έλεγχο της αλυσίδας

¹⁶ <https://www.cbi.eu/market-information/fresh-fruit-vegetables/netherlands>

¹⁷ Έρευνα αγοράς του Γραφείου ΟΕΥ της Πρεσβείας της Ελλάδος στη Χάγη για τον τομέα Λιανικής στην Ολλανδία:
<https://agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-ana-xora/infofile/71780>

εφοδιασμού και για τον λόγο αυτό οι περισσότερες ολλανδικές εταιρείες εκτιμούν μια άμεση σχέση με τον παραγωγό.

Οι περισσότερες από τις εταιρείες χονδρεμπορίου βρίσκονται κοντά σε (πρώην) αγορές χονδρικής στα νοτιοδυτικά της Ολλανδίας. Οι εταιρείες που συμμετέχουν σε προγράμματα λιανικής προμήθειας είναι συχνά μεγάλες και προσφέρουν μια σειρά από προσυσκευασμένα προϊόντα και λύσεις. Προτιμούν να εργάζονται με μεσαίου μεγέθους ή μεγάλους, καλά οργανωμένους προμηθευτές. Οι μικρότερες εταιρείες τείνουν να είναι πιο εξειδικευμένες.

- *Είναι σημαντικό να συμμετάσχει κανείς σε ένα πρόγραμμα εφοδιασμού λιανικής. Για τον σκοπό αυτό μπορεί να συνεργασθεί με παρόχους υπηρεσιών που μπορούν να ενισχύσουν τη θέση του και να τον βοηθήσουν να ενταχθεί σε τέτοια προγράμματα.*

9. Τα επίπεδα τιμών για τα νωπά φρούτα και λαχανικά

Σύμφωνα με την Eurostat, οι τιμές για τα νωπά φρούτα και λαχανικά στην Ολλανδία είναι κατά 9% πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, αλλά γενικά χαμηλότερες από ό,τι στις περισσότερες χώρες της βόρειας Ευρώπης. Οι εμπορικές τιμές στη χώρα οφείλουν να είναι πολύ ανταγωνιστικές, καθώς τα περισσότερα προϊόντα επανεξάγονται. Ως εξαγωγέας, θα πρέπει να γνωρίζει κανείς ότι δεν υπάρχει πάντα άμεση σχέση μεταξύ των τιμών εμπορίου και των τιμών καταναλωτή.

- *Είναι σημαντικό να προσπαθεί ο προμηθευτής να διατηρεί τις συνεργασίες του και γενικά την παρουσία του στην αγορά της Ολλανδίας, παρά τις κατά καιρό δυσκολίες. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε χρονιές κατά τις οποίες οι τιμές των οπωροκηπευτικών είχαν καταστεί ασύμφορες για τους Ευρωπαίους εξαγωγείς στην Ολλανδία, λόγω της οικονομικής συγκυρίας ή εξ αιτίας άλλων παραγόντων, οι Έλληνες προμηθευτές σταμάτησαν να εξάγουν στη χώρα. Αντιθέτως, οι Ισπανοί προμηθευτές συνέχισαν τις εξαγωγές τους παρά την οικονομική ζημία που υφίσταντο, προκειμένου μεσομακροπρόθεσμα να διατηρήσουν τις συνεργασίες τους καθώς και σημαντική θέση που κατέχουν στην ολλανδική αγορά των οπωροκηπευτικών.*

10. Βιολογικά οπωροκηπευτικά

Για τα βιολογικά οπωροκηπευτικά και την καλλιέργειά τους στην Ολλανδία ισχύουν εν συντομία τα ακόλουθα:

- Το 2018 το μερίδιο των βιολογικών φρούτων που πωλούνταν στην Ολλανδία ήταν στο επίπεδο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήτοι στο 5%¹⁸.
- Το 3,5% των φρούτων που καλλιεργούνται στην Ολλανδία είναι βιολογικά, ενώ το ποσοστό αυτό στα μικρότερα φρούτα υπερβαίνει το 5%¹⁹.
- Το ποσοστό των κατεψυγμένων φρούτων αυξάνεται, ενώ αντιστοίχως μειώνεται το ποσοστό των χυμών και φρούτων σε γυάλινη συσκευασία²⁰.
- Ένας συνεχώς αυξανόμενος αριθμός ολλανδικών εταιρειών του χώρου στρέφεται στα βιολογικά φρούτα και λαχανικά²¹.
- Στις ολλανδικές εισαγωγές του 2019 το ποσοστό βιολογικών τροπικών φρούτων (κυρίως εκπροσωπούμενων, σε ποσοστό 85%, από μπανάνες) σημείωσε αύξηση κατά 13% και των βιολογικών λαχανικών κατά 8%²².
- Από το 2015 η βιομηχανία βιολογικών φρούτων σημειώνει ραγδαία ανάπτυξη. Ο αριθμός των καλλιεργούμενων εκταρίων έχει αυξηθεί κατά 200 τουλάχιστον εκτάρια, φθάνοντας το 2019 στα 739 εκτάρια. Επίσης, ο αριθμός των εταιρειών που καλλιεργούν βιολογικά φρούτα έχει σχεδόν διπλασιασθεί μεταξύ των ετών 2015-2019²³.
- Σε ό,τι αφορά στο σύνολο των βιολογικών καλλιεργειών στην Ολλανδία (πέραν των οπωροκηπευτικών), το 13% αφορούσε σε νωπά λαχανικά σε σύγκριση με το 1% του μέσου όρου της ΕΕ. Ωστόσο η Ολλανδία βρίσκεται χαμηλότερα του μέσου όρου της ΕΕ σε κατηγορίες όπως τα δημητριακά, το ρύζι και οι μόνιμες καλλιέργειες. Το μεγαλύτερο ποσοστό των βιολογικών καλλιεργειών στη χώρα αφορά σε μόνιμους βοσκότοπους²⁴.

Έτος	Αριθμός εταιρειών καλλιέργειας βιολογικών φυτών	Αριθμός εταιρειών σε μετάβαση	Εκτάρια βιολογικών καλλιεργειών
2015	96	7	511
2019	173	16	728

¹⁸ Πηγή: Rabobank

¹⁹ Πηγή: BioJournal, AGF

²⁰ Πηγή: Rabobank

²¹ Πηγή: BioJournal

²² Πηγή: AGF

²³ Πηγή: BioJournal

²⁴ Πηγή: Longreads CBS

Αριθμός εταιρειών	2017	2018	2019
1. Καλλιέργειας λαχανικών:			
(α) αροτραίων λαχανικών	268	277	327
(β) κηπευτικών λαχανικών	295	312	330
2. Καλλιέργειας φρούτων	347	368	378

Πηγή: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83922NED/table>

- Η βιολογική παραγωγή και οι πωλήσεις βιολογικών φυτών – οπωροκηπευτικών αυξάνουν συνεχώς στην Ολλανδία. Ωστόσο παραμένει μεγάλο περιθώριο για περαιτέρω μεγέθυνση της αγοράς.

11. Εισαγωγές – εξαγωγές οπωροκηπευτικών

εκ. €	2016	2017	2018	2019
Εισαγωγές	10,328	11,34	11,005	12,102
Εξαγωγές	13,881	15,266	14,675	16,308

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία της Ολλανδίας CBS

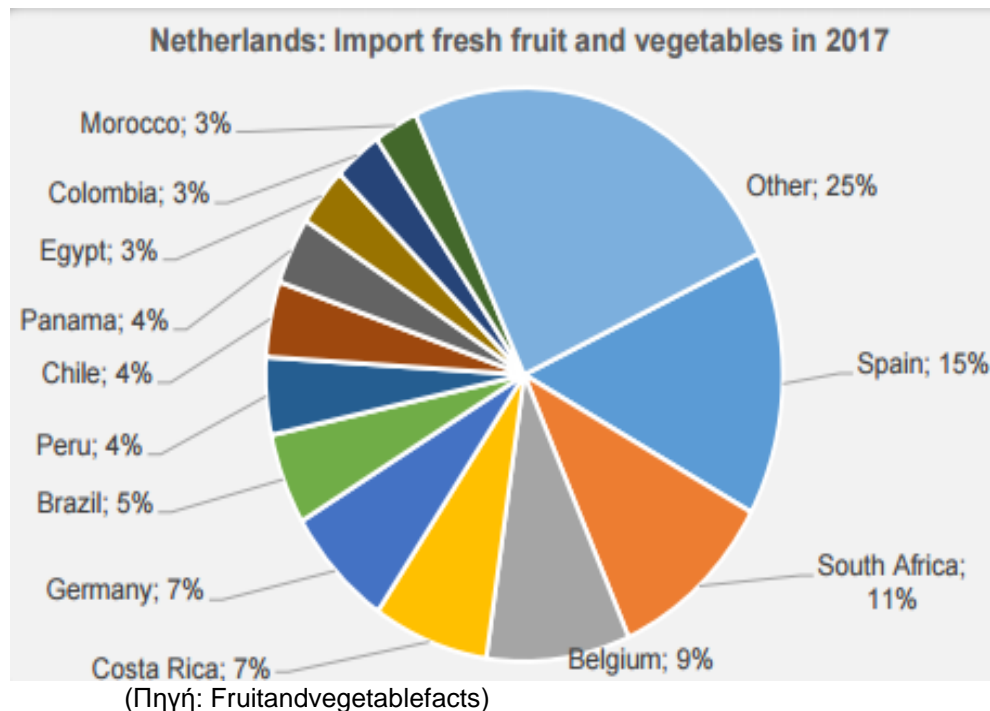
Οι ολλανδικές πωλήσεις οπωροκηπευτικών στο εξωτερικό το 2019 ανήλθαν στα 16,3 δισ. ευρώ. Τουλάχιστον το 80% πωλείται σε ακτίνα 1.000 χιλιομέτρων ενώ 90% των πωλήσεων παραμένουν στις χώρες της ΕΕ.

Σε ό,τι αφορά στις εισαγωγές, το 80% των φρέσκων φρούτων στην Ολλανδία είναι εισαγόμενα²⁵. Η Ολλανδία, όπως αναφέραμε και ανωτέρω, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην Ευρώπη ως εισαγωγέας οπωροκηπευτικών: από όλες τις χώρες της ΕΕ η Ολλανδία, με ποσοστό 30%, είναι ο σημαντικότερος εισαγωγέας φρούτων από τρίτες χώρες.

Σύμφωνα με στοιχεία του 2017 οι κύριοι προμηθευτές οπωροκηπευτικών της Ολλανδίας ήταν οι ακόλουθες χώρες:

²⁵ Source: AFG

1. Ισπανία
2. Νότιος Αφρική
3. Βέλγιο
4. Κόστα Ρίκα
5. Γερμανία
6. Βραζιλία
7. Περού
8. Χιλή
9. Παναμάς
10. Αίγυπτος

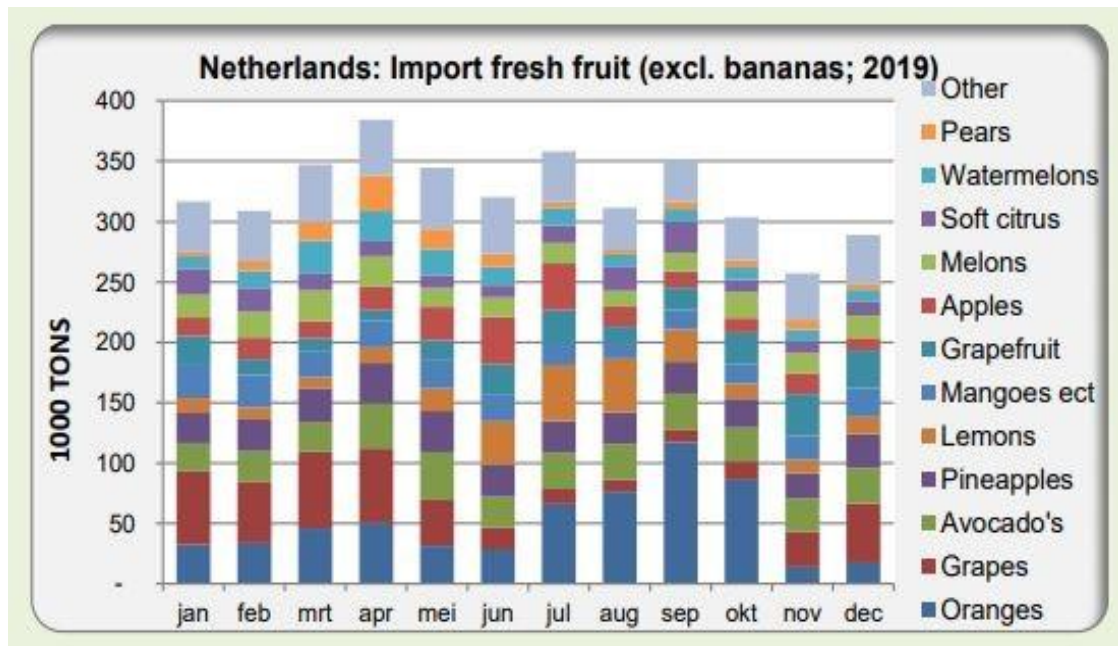

Τα κυριότερα **εισαγόμενα οπωροκηπευτικά** το 2019 ήσαν τα ακόλουθα²⁶:

Φρούτα: μπανάνες, αβοκάντο, πορτοκάλια, λεμόνια, γκρέιπφρουτ, μήλα, ανανάδες, μάνγκο, πεπόνια (με τα σταφύλια να κερδίζουν επίσης σημαντική θέση).

Λαχανικά: κρεμμύδια, αγγούρια, πιπεριές, καρότα, ντομάτες.

²⁶Πηγή: Fruitandvegetablefacts

Πηγή: AFG

Σε ό,τι αφορά στις εξαγωγές, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Fruit Vegetable House (Ένωση οργανώσεων παραγωγών και εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον τομέα του εμπορίου, μεταποίησης και εμπορίας φρούτων και νωπών οπωροκηπευτικών), η Γερμανία αποτελεί τον κυριότερο προορισμό των οπωροκηπευτικών με ποσό ύψους 4,3 δις ευρώ ενώ ακολουθούν το Ηνωμένο Βασίλειο και το Βέλγιο. Η ισχυρότερη ανάπτυξη παρατηρείται σε σχέση με την Πολωνία, όπου ο ολλανδικός κύκλος εργασιών αυξήθηκε κατά 18%. Οι πωλήσεις στη Γαλλία (+ 6%), τη Δανία (+ 7%) και την Ιταλία (+ 12%) σημείωσαν επίσης σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Οι πωλήσεις προς το Ηνωμένο Βασίλειο (-1%) και τη Σουηδία (-2%) μειώθηκαν ελαφρώς σε σχέση με το 2018.

Η αύξηση των ολλανδικών εξαγωγών οπωροκηπευτικών που σημειώθηκε το 2019, οφείλεται κυρίως στις εξαγωγές από κρεμμύδια, ντομάτες, πιπεριές, αβοκάντο, μπανάνες και μπλε μύρτιλα. Οι ντομάτες αποτελούν το κύριο εξαγωγίμο προϊόν ενώ ακολουθούν οι πιπεριές και το αβοκάντο.

Ο συνδυασμός ολλανδικών προϊόντων με εισαγόμενα προϊόντα εξασφαλίζει την σημερινή ισχυρή θέση του ολλανδικού τομέα οπωροκηπευτικών που επιτρέπει στην Ολλανδία να προσφέρει μια πλήρη σειρά οπωροκηπευτικών υψηλής ποιότητας όλο το χρόνο.

12. Διμερείς εμπορικές σχέσεις στον τομέα των οπωροκηπευτικών

αξία σε €	10/μηνο 2020	Δ. %	2019	Δ. %	2018	Δ. %	2017	2016	
Εξαγωγές	41.658.192	-1,88	42.460.111	82,03	23.325.336	-49,21	45.928.866	-15,2	54.179.534
Εισαγωγές	38.658.745	-34,37	58.905.008	33,08	44.261.803	-17,78	55.177.268	19,11	46.322.431
Όγκος	80.316.937		101.365.119		67.587.139		101.106.134		100.501.965
Ισοζύγιο	2.999.447		-16.444.897		-20.936.467		-9.248.402		7.857.103

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

Ως κυριότερα εξαγόμενα ελληνικά προϊόντα στον υπό εξέταση τομέα παρουσιάζονται τα σταφύλια (ιδίως κατά τα τελευταία δύο έτη, το δε δεκάμηνο 2020 οι εξαγωγές σταφυλιών αποτελούσαν το 3,1% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών στην Ολλανδία), τα βερίκοκα – κεράσια – ροδάκινα (1,6% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών στην Ολλανδία το δεκάμηνο 2020) και οι φράουλες (βλ. αναλυτικότερα και στο Παράρτημα).

Αναφορικά με τις ολλανδικές πηγές και τα αντίστοιχα στατιστικά δεδομένα, παραθέτουμε κάτωθι στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ολλανδίας όπου παρουσιάζονται οι εισαγωγές (entry) και οι εξαγωγές (exit) της χώρας παγκοσμίως, στην ΕΕ, σε τρίτες χώρες και στην Ελλάδα για την περίοδο 2016 – εννέαμηνο 2020:

SITC	Perioden		Entry value				Exit value				
			Total countries	EU excl. Netherlands	Non-EU	Greece	Total countries	EU excl. Netherlands	Non-EU	Greece	
054		Vegetables and carrots; fresh, frozen and deep-frozen	mIn euro								
	2016		2 153	1 625	527	6	6 348	5 194	1 154	22	
	2017		2 326	1 804	521	7	6 466	5 330	1 136	26	
	2018		2 254	1 743	511	7	6 513	5 363	1 150	26	
	2019		2 474	1 864	610	5	7 121	5 959	1 162	30	
	2020 januari-september*		1 781	1 310	471	5	5 351	3 966	1 386	19	
057		Fruit and nuts excl. oil nuts	mIn euro								
	2016		5 102	1 533	3 569	47	4 885	4 418	467	25	
	2017		5 613	1 672	3 941	43	5 311	4 819	493	29	
	2018		5 918	1 723	4 196	47	5 741	5 247	493	29	
	2019		6 427	1 829	4 599	43	6 086	5 534	552	32	
	2020 januari-september*		5 302	1 465	3 837	36	5 100	4 409	691	26	

Bron: CBS

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα, το διμερές εμπόριο φρούτων και λαχανικών ομού, έχει ως εξής:

αξία σε εκ. €	9/μηνο 2020	Δ. %	2019	Δ. %	2018	Δ. %	2017	2016	
Εξαγωγές	41	-14,58	48	-11,11	54	8	50	-5,66	53
Εισαγωγές	56	-9,67	62	12,72	55	0	55	17,02	47
Όγκος	97		110		109		105		100
Ισοζύγιο	-15		-14		-1		-5		6

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία της Ολλανδίας

Σύμφωνα με τις ολλανδικές πηγές, η παρατηρούμενη τάση στο διμερές εμπόριο οπωροκηπευτικών συνίσταται σε στασιμότητα των ελληνικών εξαγωγών και σε αύξηση των ολλανδικών εξαγωγών. Επίσης, κατά τις ανωτέρω πηγές, ο διμερής όγκος του εμπορίου οπωροκηπευτικών την περίοδο 2008-2010 ήταν μεγαλύτερος σε σύγκριση με τον αντίστοιχο της περασμένης δεκαετίας (2011-2020).

13. Πηγές

Έγγραφο Γραφείου ΟΕΥ της Πρεσβείας της Ελλάδος στη Χάγη με Α.Π. Φ.: 2785/360/3-11-2017

Έγγραφο Γραφείου ΟΕΥ της Πρεσβείας της Ελλάδος στη Χάγη με Α.Π. Φ:203/ ΑΣ 728/27-11-2018

Έγγραφο Γραφείου ΟΕΥ της Πρεσβείας της Ελλάδος στη Χάγη με Α.Π. 29/ 10-1-2020

Έρευνα αγοράς του Γραφείου ΟΕΥ της Πρεσβείας της Ελλάδος στη Χάγη για τον τομέα Λιανικής στην Ολλανδία:

<https://agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-anaxora/infofile/71780>

Centre for the Promotion of Imports from developing countries cbi:

<https://www.cbi.eu/market-information/fresh-fruit-vegetables/netherlands>

<https://longreads.cbs.nl/europese-meetlat-2019/biologische-landbouw/>

<https://www.biojournaal.nl/article/9196625/aandeel-biologische-fruitteelt-in-nederland-groeit-naar-3-5/>

<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83922NED/table>

https://research.rabobank.com/far/en/sectors/regional-food-agri/world_fruit_map_2018_NL.html

<https://www.agf.nl/article/9196625/aandeel-biologische-fruitteelt-in-nederland-groeit-naar-3-5/>

<https://www.agf.nl/article/9225357/biologische-bananen-goed-voor-85-van-totale-import-biologisch-tropisch-fruit/>

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/market-brief-organic-farming-in-the-eu_mar2019_en.pdf

14. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΣΕ ΟΛΛΑΝΔΙΑ ΤΟ ΔΕΚΑΜΗΝΟ 2020

Δασμολογική κλάση	Προϊόν	Αξία σε Ευρώ
'0806'	Σταφύλια, νωπά ή ξερά	18.138.484
'0809'	Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα, στα οποία περιλαμβάνονται και τα brugnonis και nectarines, δαμάσκηνα και	9.409.209
'0805'	Εσπεριδοειδή, νωπά ή ξερά	4.258.903
'0810'	Φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα, φραγκοστάφυλα κάθε είδους, λαγοκέρασα και άλλοι καρποί και φρούτα βρώσ	3.397.510
'0807'	Πεπόνια, στα οποία περιλαμβάνονται και τα καρπούζια, και καρποί παπάγιας, νωπά	1.952.266
'0709'	Λαχανικά, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη (εκτός από πατάτες, ντομάτες, λαχανικά του γένους Allium,	1.260.171
'0811'	Καρποί και φρούτα, άψητα ή ψημένα στον ατμό ή βρασμένα στο νερό, κατεψυγμένα, έστω και με προσθήκη ζ	1.129.073
'0707'	Αγγούρια και αγγουράκια, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	630.226
'0813'	Βερίκοκα, δαμάσκηνα, μήλα, ροδάκινα, αχλάδια, καρποί παπάγιας, καρποί οξυφόνικα και άλλοι καρποί κα	514.248
'0703'	Κρεμμύδια, ασκαλώνια, σκόρδα, πράσα και άλλα λαχανικά του γένους Allium, νωπά ή διατηρημένα με απλή	381.036
'0802'	Καρποί με κέλυφος, νωποί ή ξεροί, έστω και χωρίς το κέλυφος ή τη φλούδα τους (εκτός από καρύδια κοκο	179.103
'0804'	Χουρμάδες, σύκα, ανανάδες, αχλάδια των ποικιλιών avocats και goyaves, μάγκες και μαγγούστες, νωπά ή	171.927
'0705'	Μαρούλια Lactuca sativa και ραδίκια Cichorium spp., νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	135.800
'0808'	Μήλα, αχλάδια και κυδώνια, νωπά	25.609
'0701'	Πατάτες, νωπές ή διατηρημένες με απλή ψύξη	24.183
'0704'	Κράμβες, κουνουπίδια, κράμβες σγουρές, γογγυλοκράμβες και παρόμοια βρώσιμα προϊόντα του γένους Brass	13.500
'0710'	Λαχανικά, άβραστα ή βρασμένα στο νερό ή στον ατμό, κατεψυγμένα	12.498
'0713'	Όσπρια ξερά, χωρίς λοβό, έστω και ξεφλουδισμένα ή σπασμένα	11.580
'0702'	Ντομάτες, νωπές ή διατηρημένες με απλή ψύξη	7.681
'0706'	Καρότα, γογγύλια, κοκκινογούλια για σαλάτα, λαγόχορτο (σκουλί), ραπανοσέλινα, ραπάνια και παρόμοιες	2.258
'0601'	Βολβοί, κρεμμύδια, κόνδυλοι, ρίζες βολβοειδείς και ριζώματα γενικά, σε φυτική νάρκη, σε βλάστηση ή σ	2.200

'0801'	Καρύδια κοκοφοινίκων, καρύδια Βραζιλίας και καρύδια ανακαρδιοειδών, νωπά ή ξερά, έστω και χωρίς το κ	677
'0714'	Ρίζες μανιόκας, αραρούτης και σαλεπιού, κόνδυλοι ηλίανθου (ψευδοκολοκάσια), γλυκοπατάτες και παρόμοι	50
	ΣΥΝΟΛΟ	41.658.192

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΣΕ ΟΛΛΑΝΔΙΑ ΤΟ ΔΕΚΑΜΗΝΟ 2020

Δασμολογική κλάση	Προϊόν	Αξία σε Ευρώ
'0804'	Χουρμάδες, σύκα, ανανάδες, αχλάδια των ποικιλιών avocats και goyaves, μάγγες και μαγγούστες, νωπά ή	9.196.462
'0709'	Λαχανικά, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη (εκτός από πατάτες, ντομάτες, λαχανικά του γένους Allium,	6.349.453
'0701'	Πατάτες, νωπές ή διατηρημένες με απλή ψύξη	5.191.643
'0805'	Εσπεριδοειδή, νωπά ή ξερά	5.166.326
'0810'	Φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα, φραγκοστάφυλα κάθε είδους, λαγοκέρασα και άλλοι καρποί και φρούτα βρώσ	3.563.440
'0703'	Κρεμμύδια, ασκαλώνια, σκόρδα, πράσα και άλλα λαχανικά του γένους Allium, νωπά ή διατηρημένα με απλή	2.843.825
'0601'	Βολβοί, κρεμμύδια, κόνδυλοι, ρίζες βολβοειδείς και ριζώματα γενικά, σε φυτική νάρκη, σε βλάστηση ή σ	2.460.838
'0802'	Καρποί με κέλυφος, νωποί ή ξεροί, έστω και χωρίς το κέλυφος ή τη φλούδα τους (εκτός από καρύδια κοκο	1.915.801
'0801'	Καρύδια κοκοφοινίκων, καρύδια Βραζιλίας και καρύδια ανακαρδιοειδών, νωπά ή ξερά, έστω και χωρίς το κ	1.592.447
'0702'	Ντομάτες, νωπές ή διατηρημένες με απλή ψύξη	1.250.842
'0811'	Καρποί και φρούτα, άψητα ή ψημένα στον ατμό ή βρασμένα στο νερό, κατεψυγμένα, έστω και με προσθήκη ζ	1.246.157
'0714'	Ρίζες μανιόκας, αραρούτης και σαλεπιού, κόνδυλοι ηλίανθου (ψευδοκολοκάσια), γλυκοπατάτες και παρόμοι	1.008.885
'0813'	Βερίκοκα, δαμάσκηνα, μήλα, ροδάκινα, αχλάδια, καρποί παπάγιας, καρποί οξυφοίνικα και άλλοι καρποί κα	851.432
'0706'	Καρότα, γογγύλια, κοκκινογούλια για σαλάτα, λαγόχορτο (σκουλί), ραπανοσέλινα, ραπάνια και παρόμοιες	803.583
'0806'	Σταφύλια, νωπά ή ξερά	794.337
'0710'	Λαχανικά, άβραστα ή βρασμένα στο νερό ή στον ατμό, κατεψυγμένα	791.470
'0808'	Μήλα, αχλάδια και κυδώνια, νωπά	695.502
'0705'	Μαρούλια Lactuca sativa και ραδίκια Cichorium spp., νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	555.200

'0704'	Κράμβες, κουνουπίδια, κράμβες σγουρές, γογγυλοκράμβες και παρόμοια βρώσιμα προϊόντα του γένους Brass	499.825
'0807'	Πεπόνια, στα οποία περιλαμβάνονται και τα καρπούζια, και καρποί παπάγιας, νωπά	499.010
'0809'	Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα, στα οποία περιλαμβάνονται και τα brugnonis και nectarines, δαμάσκηνα και	355.434
'0708'	Λαχανικά λοβοφόρα, με ή χωρίς λοβό, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	111.464
'0713'	Όσπρια ξερά, χωρίς λοβό, έστω και ξεφλουδισμένα ή σπασμένα	99.331
'0803'	Μπανάνες, στις οποίες περιλαμβάνονται και μπανάνες του είδους των Αντιλλών, νωπές ή ξερές	10.177
'0707'	Αγγούρια και αγγουράκια, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	2.323
	ΣΥΝΟΛΟ	38.658.745

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΣΕ ΟΛΜΑΝΔΙΑ ΕΤΟΥΣ 2019

Δασμολογική κλάση	Προϊόν	Αξία σε Ευρώ
0806'	Σταφύλια, νωπά ή ξερά	19.134.775
0809'	Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα, στα οποία περιλαμβάνονται και τα brugnonis και nectarines, δαμάσκηνα και αγριοδαμάσκηνα, νωπά	10.041.424
0810'	Φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα, φραγκοστάφυλα κάθε είδους, λαγοκέρασα και άλλοι καρποί και φρούτα βρώσιμα, νωπά (εκτός από καρπούς με κέλυφος, μπανάνες, χουρμάδες, σύκα, ανανάδες, καρποί αβοκάντο, γκουάβες, καρποί μάγγο, μαγγούστες, καρποί παπάγιας, εσ	5.079.102
0807'	Πεπόνια, στα οποία περιλαμβάνονται και τα καρπούζια, και καρποί παπάγιας, νωπά	2.352.449
0805'	Εσπεριδοειδή, νωπά ή ξερά	1.931.266
0811'	Καρποί και φρούτα, άψητα ή ψημένα στον ατμό ή βρασμένα στο νερό, κατεψυγμένα, έστω και με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών	1.548.734
0709'	Λαχανικά, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη (εκτός από πατάτες, ντομάτες, λαχανικά του γένους Allium, προϊόντα του γένους Brassica, μαρούλια του είδους Lactuca sativa και του γένους Cichorium, καρότα, γογγύλια, κοκκινογούλια για σαλάτα, λαγόχορτο (σκου	883.404
0705'	Μαρούλια Lactuca sativa και ραδίκια Cichorium spp., νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	424.000
0802'	Καρποί με κέλυφος, νωποί ή ξεροί, έστω και χωρίς το κέλυφος ή τη φλούδα τους (εκτός από καρύδια κοκοφοινίκων, καρύδια Βραζιλίας και καρύδια ανακαρδιοειδών)	263.459
0710'	Λαχανικά, άβραστα ή βρασμένα στο νερό ή στον ατμό, κατεψυγμένα	221.886

0804'	Χουρμάδες, σύκα, ανανάδες, αχλάδια των ποικιλιών avocats και goyaves, μάγκες και μαγγούστες, νωπά ή ξερά	168.784
0813'	Βερίκοκα, δαμάσκηνα, μήλα, ροδάκινα, αχλάδια, καρποί παπάγιας, καρποί οξυφόνικα και άλλοι καρποί και φρούτα βρώσιμα, αποξηραμένα, καθώς και μείγματα βρώσιμων, αποξηραμένων καρπών και φρούτων ή καρπών με κέλυφος (εκτός από καρπούς με κέλυφος, μπανάνε	144.400
0703'	Κρεμμύδια, ασκαλώνια, σκόρδα, πράσα και άλλα λαχανικά του γένους Allium, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	119.703
0707'	Αγγούρια και αγγουράκια, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	50.437
0801'	Καρύδια κοκοφοινίκων, καρύδια Βραζιλίας και καρύδια ανακαρδιοειδών, νωπά ή ξερά, έστω και χωρίς το κέλυφός τους ή τη φλούδα τους	23.764
0808'	Μήλα, αχλάδια και κυδώνια, νωπά	22.537
0702'	Ντομάτες, νωπές ή διατηρημένες με απλή ψύξη	19.883
0713'	Όσπρια ξερά, χωρίς λοβό, έστω και ξεφλουδισμένα ή σπασμένα	13.614
0704'	Κράμβες, κουνουπίδια, κράμβες σγουρές, γογγυλοκράμβες και παρόμοια βρώσιμα προϊόντα του γένους Brassica, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	12.206
0714'	Ρίζες μανιόκας, αραρούτης και σαλεπιού, κόνδυλοι ηλίανθου (ψευδοκοκολάσια), γλυκοπατάτες και παρόμοιες ρίζες και κόνδυλοι με υψηλή περιεκτικότητα σε άμυλο ή ινουλίνη, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα ή αποξηραμένα έστω και κομμένα σε τεμάχ	2.502
0803'	Μπανάνες, στις οποίες περιλαμβάνονται και μπανάνες του είδους των Αντιλλών, νωπές ή ξερές	1.782
	ΣΥΝΟΛΟ	42.460.111

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΑΠΟ ΟΛΜΑΝΔΙΑ ΕΤΟΥΣ 2019

Δασμολογική κλάση	Προϊόν	Αξία σε Ευρώ
0804'	Χουρμάδες, σύκα, ανανάδες, αχλάδια των ποικιλιών avocats και goyaves, μάγκες και μαγγούστες, νωπά ή ξερά	9.631.248
0701'	Πατάτες, νωπές ή διατηρημένες με απλή ψύξη	8.616.050
0709'	Λαχανικά, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη (εκτός από πατάτες, ντομάτες, λαχανικά του γένους Allium, προϊόντα του γένους Brassica, μαρούλια του είδους Lactuca sativa και του γένους Cichorium, καρότα, γογγύλια, κοκκινογούλια για σαλάτα, λαγόχορτο (σκου	7.958.837
0805'	Εσπεριδοειδή, νωπά ή ξερά	5.976.224
0810'	Φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα, φραγκοστάφυλα κάθε είδους, λαγοκέρασα και άλλοι καρποί και φρούτα βρώσιμα, νωπά (εκτός από καρπούς με κέλυφος, μπανάνες, χουρμάδες, σύκα, ανανάδες, καρποί αβοκάντο, γκούαβες, καρποί μάγγο, μαγγούστες, καρποί παπάγιας, εσ	4.953.414

0601'	Βολβοί, κρεμμύδια, κόνδυλοι, ρίζες βολβοειδείς και ριζώματα γενικά, σε φυτική νάρκη, σε βλάστηση ή σε άνθηση, καθώς και φυτά και ρίζες κιχωρίου (εκτός από κρεμμύδια, ρίζες και κόνδυλους, βρώσιμους, καθώς και εκτός από ρίζες κιχωρίου της ποικιλίας cic	3.331.109
0802'	Καρποί με κέλυφος, νωποί ή ξεροί, έστω και χωρίς το κέλυφος ή τη φλούδα τους (εκτός από καρύδια κοκοφοινίκων, καρύδια Βραζιλίας και καρύδια ανακαρδιοειδών)	2.307.421
0710'	Λαχανικά, άβραστα ή βρασμένα στο νερό ή στον ατμό, κατεψυγμένα	2.053.174
0703'	Κρεμμύδια, ασκαλώνια, σκόρδα, πράσα και άλλα λαχανικά του γένους <i>Allium</i> , νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	2.030.905
0811'	Καρποί και φρούτα, άψητα ή ψημένα στον ατμό ή βρασμένα στο νερό, κατεψυγμένα, έστω και με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών	1.634.364
0813'	Βερίκοκα, δαμάσκηνα, μήλα, ροδάκινα, αχλάδια, καρποί παπάγιας, καρποί οξυφόνικα και άλλοι καρποί και φρούτα βρώσιμα, αποξηραμένα, καθώς και μείγματα βρώσιμων, αποξηραμένων καρπών και φρούτων ή καρπών με κέλυφος (εκτός από καρπούς με κέλυφος, μπανάνε	1.539.067
0801'	Καρύδια κοκοφοινίκων, καρύδια Βραζιλίας και καρύδια ανακαρδιοειδών, νωπά ή ξερά, έστω και χωρίς το κέλυφός τους ή τη φλούδα τους	1.434.947
0705'	Μαρούλια <i>Lactuca sativa</i> και ραδίκια <i>Cichorium</i> spp., νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	1.189.377
0706'	Καρότα, γογγύλια, κοκκινογούλια για σαλάτα, λαγόχορτο (σκουλί), ραπανοσέλινα, ραπάνια και παρόμοιες βρώσιμες ρίζες, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	958.474
0702'	Ντομάτες, νωπές ή διατηρημένες με απλή ψύξη	916.057
0704'	Κράμβες, κουνουπίδια, κράμβες σγουρές, γογγυλοκράμβες και παρόμοια βρώσιμα προϊόντα του γένους <i>Brassica</i> , νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	914.386
0714'	Ρίζες μανιόκας, αραρούτης και σαλεπιού, κόνδυλοι ηλίανθου (ψευδοκοκοκάσια), γλυκοπατάτες και παρόμοιες ρίζες και κόνδυλοι με υψηλή περιεκτικότητα σε άμυλο ή ινουλίνη, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα ή αποξηραμένα έστω και κομμένα σε τεμάχ	899.827
0807'	Πεπόνια, στα οποία περιλαμβάνονται και τα καρπούζια, και καρποί παπάγιας, νωπά	790.240
0806'	Σταφύλια, νωπά ή ξερά	674.614
0808'	Μήλα, αχλάδια και κυδώνια, νωπά	430.063
0809'	Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα, στα οποία περιλαμβάνονται και τα <i>brugnon</i> s και <i>nectarines</i> , δαμάσκηνα και αγριοδαμάσκηνα, νωπά	398.139
0708'	Λαχανικά λοβοφόρα, με ή χωρίς λοβό, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	117.383
0713'	Όσπρια ξερά, χωρίς λοβό, έστω και ξεφλουδισμένα ή σπασμένα	116.903
0707'	Αγγούρια και αγγουράκια, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	17.324

0803'	Μπανάνες, στις οποίες περιλαμβάνονται και μπανάνες του είδους των Αντιλλών, νωπές ή ξηρές	15.461
	ΣΥΝΟΛΟ	58.905.008

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή